

Cuộc đua sức mạnh giữa các cường quốc lớn trong không gian Ấn Độ Dương-Thái Bình Dương ngày càng khốc liệt, đe dọa sự ổn định của khu vực, ảnh hưởng tới các lợi ích của EU. EU có thể đóng vai trò quan trọng trong môi trường an ninh khu vực mới mà không cần phải lựa chọn đứng hẳn về một phe nào.

Khái niệm Ấn Độ Dương-Thái Bình Dương đã trở thành một thuật ngữ được nhắc tới trong các văn kiện chính thức. Chiến lược chính sách đối ngoại Nhật Bản 2017, Chiến lược an ninh quốc gia và sau đó là Chiến lược quốc phòng Mỹ 2017 đều coi “Ấn Độ Dương-Thái Bình Dương cởi mở và tự do” là một trong những mục tiêu cụ thể

cùng của việc quản trị các vấn đề quốc tế trong khu vực tại Ấn Độ Đông cho tại Tây Thái Bình Đông. Trái ngược với khái niệm truyền thống “châu Á-Thái Bình Đông”, quá trình trung vào Mỹ và các đồng minh Đông Á, cấu trúc dựa trên liên lạc mới dịch chuyển trung tâm của khu vực lịch sang phía Tây, phản ánh sự trở lại của các nhân tố mới và các xu hướng mới định hình môi trường liên lạc khu vực.

Một trong những lý do chính của khái niệm mới này là chính sách an ninh và đối ngoại quy định đoán của Trung Quốc, cũng như những tham vọng biển xa của nước này. Sự bành trướng của Trung Quốc gần đây sang Ấn Độ Đông đã báo về các lợi ích kinh tế và liên lạc tại châu Phi, châu Âu và Trung Đông, đặc biệt theo tuyến đường tơ lụa trên biển (MSR), làm dấy lên những quan ngại vượt quá phạm vi khu vực. Một lý do khác là sự nổi lên của Ấn Độ với tư cách là một nhân tố an ninh đã “đồng lòng đồng cánh”, và sự phát triển một cơ cấu hợp tác an ninh mạnh mẽ hơn giữa Mỹ với các quốc gia dân chủ trong khu vực, như Nhật Bản, Ấn Độ, Úc (thông qua các gói đối tác tên gọi an ninh bên bên), với mong muốn là duy trì nguyên trạng trật tự.

Sự hiện diện quân sự của Trung Quốc trên Ấn Độ Đông đã có từ năm 2008, khi Bắc Kinh bắt đầu tham gia cuộc chiến chống cướp biển quốc tế. Các tuyến đường hàng hải quốc tế trên đại dương (SLOC) là điểm yếu liên lạc rất lớn của nước này. Trung Quốc phụ thuộc vào SLOC để tiếp cận Trung Đông, cũng như các đối tác thương mại chủ chốt tại châu Âu và châu Phi. Trong cái thông điệp gọi là “cách tiếp cận hai mặt” với mạng lưới năng lượng khai thác mỏ, quân đội chủ yếu là một phần của liên lạc rộng lớn hơn, kết hợp với những yếu tố khác như đồng lực học sức ép kinh tế, chính trị. Trong số các thành tố chính của cách tiếp cận này, có cả biện pháp dùng sức mạnh dân sự và đầu tư kinh tế để thúc đẩy các lợi ích liên lạc. Kết hợp với “Chiến lược đại dương” - liên lạc dựa trên chính trị của Trung Quốc trước đây tại Ấn Độ Đông - và nay là Sáng kiến “Vành đai và Con đường”, phát triển kết nối cơ sở hạ tầng trọng yếu (cảng biển, đường biển, đường sắt, ...) trở thành dự án nổi bật trong chính sách đối ngoại của Bắc Kinh.

Đối với EU, những hoạt động của Trung Quốc đặc biệt theo dự án đối kết nối các khu vực đang làm cho chính sách đối ngoại quy định đoán của nước này di chuyển gần đến hơn. Các khoản đầu tư vào cơ sở hạ tầng với quy mô lớn vào một số thành viên và một số các nước thuộc Tây Balkan đã khiến sự đồng thuận và lập trường chung của châu Âu yếu đi. Tại nay, các tập đoàn quốc doanh Trung Quốc (SOE) kiểm soát 1/10 năng lực công nghiệp của châu Âu, nắm quyền quản lý toàn bộ hoặc một phần công ty Hy Lạp, Tây Ban Nha, Italy, Bồ Đào Nha và mới đây là Bỉ. Bruxelles đang từng bước xây dựng chương trình nghị sự để tăng cường sức kết nối giao thông và mua sắm

ra một lập trường chung đồng hướng, các khoản đầu tư vào hệ thống của Trung Quốc sẽ cần phải được xem xét một cách cẩn trọng hơn.

Do tầm quan trọng của An Nam Đông và các tuyến đường thông mại trên đường đường này đối với Trung Quốc, kiểm soát chúng là cách thức để làm dẫu bớt thái độ hung hăng của Bắc Kinh. Trong một nỗ lực nhằm duy trì sự cân bằng trong khu vực, An Nam, Nhật Bản, Mỹ và Úc đã quyết định làm sáng lại nhóm Quad nhân một cuộc họp bên lề Hội nghị thường niên ASEAN tại Malina hồi tháng 11/2017. Quyết định tái khởi động ý tưởng sau 1 thập kỷ là bằng chứng cho thấy mối quan ngại ngày càng lớn về tham vọng hồi quân Trung Quốc cũng như tầm nhìn xét lại của nước này, trong bối cảnh Mỹ bước vào giai đoạn thiên về chủ nghĩa dân phương.

Cạnh tranh chiến lược giữa Trung Quốc và Mỹ cùng đồng minh gia tăng khiến cho phần lớn các nước Nam và Đông Nam Á đang trở nên lựa chọn khó khăn. Giữa một Bắc Kinh đang cố gắng đầu tranh giành vị thế lãnh đạo toàn cầu và các nền dân chủ tự do khu vực đang cân nhắc làm sao để duy trì nguyên trạng, các công cụ trung và nhỏ trong khu vực phải suy ngẫm để đưa ra lựa chọn chiến lược riêng cho mình.

Về mặt địa lý, lịch sử và chính trị, Đông Nam Á từ lâu đã bị kẹt giữa phạm vi lợi ích của Trung Quốc và phương Tây. Tuy nhiên, bất chấp các khác biệt và tranh chấp đang xảy ra, các nước Đông Nam Á đang và sẽ vẫn nằm trong khu vực láng giềng gần của Trung Quốc và sẽ tiếp tục coi sự trỗi dậy của Trung Quốc là cơ hội hơn tất cả mọi thế khác. Các nước Nam Á có xu hướng coi Trung Quốc là đối tượng với An Nam và một cơ hội để tăng dần bộ phận của mình trước thế lực bá chủ khu vực. Quản trị quan trọng nhất là tất cả các nước nằm dưới Tuyên bố đường biển trên biển đầu bộ lời cuối bối cảnh vịnh phát triển thịnh vượng và rút muộn hướng các khoản đầu tư, xây dựng cơ sở hạ tầng bất nguôn tư sáng kiến này.

Lựa chọn hơn về một khu vực An Nam Đông-Thái Bình Đông “cởi mở và tự do” có thể hợp dân, nhưng nó vẫn rất mơ hồ và thiếu những sáng kiến cụ thể cho các nước trong ngắn và trung hạn. Do đó, việc nhìn nhận và hợp tác giữa các nước “cùng chí hướng” không hơn phù hợp với tinh thần mở cửa và toàn diện. Một hệ thống hợp tác an ninh bền vững cần phải được quản lý bởi các chuẩn mực chung và thu hút tất cả các nước thành viên.

Bên cạnh lợi ích kinh tế, châu Âu - điểm cuối của Sáng kiến "Vành đai và Con đường" - đã cảm nhận được những tác động rất lớn của chính sách đối ngoại theo chiều hướng tăng trưởng của Bắc Kinh đối với an ninh và sự ổn định khu vực. Do đó, việc phải có cách tiếp cận chiến lược và chủ động đối với các sáng kiến tăng cường kết nối mới, phát triển an ninh trong khu vực Liên Hợp Quốc - Đông-Ái Bình Đông nói chung không còn là một lựa chọn, mà đã trở nên rất cần thiết đối với EU.

Trên thị trường khu vực mới đang hình thành sẽ tạo ra cơ hội cho các công ty có đầu tư EU chung tay giá trị gia tăng của mình. Thách thức hiện nay là làm thế nào để công ty các cam kết với Trung Quốc, trong khi vận dụng đầy đủ các nguyên tắc cho một liên minh không cần phải chọn đường hướng về một bên nào.

Theo “ [ISS](#) ”

Anh Th (gt)